

هزینه‌های جرم

المیرا نوری زینال

پدرم!

اگر خوابیده‌ای و من ایستاده‌ام چون زندگی را از تو آموختم

تو در من جاری هستی تا زندگی هست

دخترت، همیشه داغدارت

تقدیر و تشکر

بر خود فرض می‌دانم که از راهنمایی‌های عالمانه، نکته‌سنجی‌های حکیمانه، صیوری محققانه، الطاف پدرانیه و هدایت‌های راهگشای استاد ارجمندم جناب آقای دکتر عباس شیریه که از آغاز تا انجام این پژوهش، مستمر و مداوم جریان داشته و تاکنون نیز استمرار دارد، خالصانه سپاسگزاری کنم. استادی که سخاوتمندانه انتشارات ارزشمند و نمونه‌میزان را در خدمت محققان و توسعه دانش حقوقی و جرم‌شناسی کشور قرار داده و موجب ارتقای تراز نشر آثار حقوقی در کشور شده است. انتشارات میزان با مدیریت ایشان نه تنها محققان و صاحبان اندیشه، که نوپایان این عرصه را نیز مورد حمایت قرار می‌دهد.

توفیق روزافزون ایشان را در گسترش دانش حقوقی و فرهنگ این مرز و بوم از خداوند علیم و حکیم مسألت دارم.

فروردین - ۱۳۹۹

فهرست مطالب

سخن آغازین.....	۱۱
فصل نخست - مفهوم و ماهیت هزینه‌های جرم و نحوه‌ی ارزیابی آن.....	۱۹
گفتار نخست: مفهوم هزینه‌های جرم و انواع آن	۲۰
الف: مفهوم هزینه‌های جرم	۲۱
۱- مفهوم هزینه در اقتصاد	۲۱
۲- مفهوم هزینه در حقوق کیفری	۲۲
ب: روش‌های طبقه‌بندی و انواع هزینه‌های جرم	۲۶
۱- روش‌های طبقه‌بندی	۲۷
۱-۱- روش مرسوم	۲۷
۱-۲- روش خاص کوهن	۳۰
۲- انواع هزینه‌های جرم	۳۲
۱-۲- هزینه‌های مالی و هزینه‌های اقتصادی	۳۲
۲-۲- هزینه‌های مادی و هزینه‌های معنوی	۳۴
۳-۲- هزینه‌های مستقیم و هزینه‌های غیرمستقیم	۳۶

۸ □ هزینه‌های جرم

- ۳۸-۲- هزینه‌ها با توجه به بازه‌ی زمانی ارزیابی آن
- ۴۰-۲- هزینه‌های بیرونی و هزینه‌های اجتماعی
- ۴۲-۲- هزینه‌های پیشین و هزینه‌های پسین
- ۴۴-۲- هزینه‌ی فرصت
- ۴۷-۳- روش منتخب
- ۵۲- گفتار دوم: نحوه‌ی ارزیابی هزینه‌های جرم
- ۵۴- الف: روش‌های اصلی
- ۵۴-۱- روش محاسبه از پایین به بالا
- ۵۶-۲- روش محاسبه از بالا به پایین
- ۵۹- ب: روش‌های فرعی
- ۶۰-۱- روش ارزیابی مشروط
- ۶۲-۲- روش قیمت‌گذاری سایه‌ای
- ۶۵-۳- روش ارزیابی ضمنی (لذت‌جویانه)
- ۶۷-۴- روش ارزیابی بر مبنای نظر هیأت‌منصفه
- ۶۹-۵- روش محاسبه بر مبنای عدد سلامت
- ۷۰-۶- روش محاسبه بر مبنای ارزش جلوگیری از مرگ
- ۷۱- گفتار سوم: هزینه‌های جرم در حقوق ایران
- ۷۳- الف: قوانین منشأ هزینه
- ۷۴-۱- قوانین برنامه‌ی توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- ۷۴-۲- قوانین مربوط به الزام دولت و نهادهای عمومی به جبران خسارت
- ۷۸- بزه‌دیده
- ۸۲- ب: نحوه‌ی تأمین هزینه

فصل دوم - سیاست جنایی و هزینه‌های جرم ۸۵

گفتار نخست: جرم‌انگاری و هزینه‌های جرم ۸۹

الف: اصول جرم‌انگاری ۹۰

۱- اصل ضرر ۹۲

۲- اصل حمایت‌گرایی قانونی ۹۴

۳- اصل اخلاق‌گرایی قانونی ۹۶

ب: جرم‌انگاری مبتنی بر هزینه‌های جرم ۹۹

۱- هزینه‌های جرم و اصل ضرر ۱۰۱

۲- هزینه‌های جرم و اصل حمایت‌گرایی قانونی ۱۰۵

۳- هزینه‌های جرم و اصل اخلاق‌گرایی قانونی ۱۰۸

گفتار دوم: نحوه‌ی توزیع مجازات و هزینه‌های جرم ۱۱۶

الف: نظریه‌های مجازات ۱۱۹

۱- رویکرد سزاگرایانه ۱۲۱

۲- رویکرد فایده‌گرایانه ۱۲۳

ب: جایگاه هزینه‌های جرم در کیفرگذاری ۱۲۷

۱- جایگاه هزینه‌های جرم در رویکردهای سزاگرایانه ۱۲۸

۲- جایگاه هزینه‌های جرم در رویکردهای فایده‌گرایانه ۱۳۵

ج: جایگاه هزینه‌های جرم در کیفردهی ۱۴۷

گفتار سوم: پیشگیری و هزینه‌های جرم ۱۵۲

الف: تحلیل هزینه - منفعت ۱۵۵

ب: جایگاه هزینه‌های جرم در اتخاذ سیاست‌ها و طرح‌های پیشگیرانه‌ی

کیفری ۱۶۰

۱۰ □ هزینه‌های جرم

سخن پایانی ۱۶۹

فهرست منابع ۱۷۵

الف) منابع فارسی ۱۷۵

ب) منابع انگلیسی ۱۸۴